

17 Passio Christi ratione defectus humani
causat in nobis dolorem & tristitiam, sed rati-
one benignitatis Dei causat lætitiã, 22. q. 82. 4. ad 1.
18 In Christo fuit verus dolor sensibilis, 3. q. 15. 5. o. item q. 46. 6. c.
19 Dolor Christi in passione pervenit us-
que ad rationem superiorem, 3. q. 46. 8. o.
20 Non impediẽt delectationem fructio-
nis ejus, nec e converso, 3. q. 15. 5. o. ad 3.
item 6. c. item 9. ad 3. item q. 46. 6. c. fin.
item ad 2. item 8. c.
21 Interior & exterior fuit maximus, 3. q. 46. 6. o. q. 48. 2. c.
22 Christus doluit pro omnibus peccatis
simul, 3. q. 46. 6. ad 4.
23 Magis dolebat de miseris nostris, quam
de passione sua, 3. q. 46. 6. ad 4.
24 Fuit major dolore cuiuscumque contri-
ti, 3. q. 46. 6. ad 3. item ad 4.
25 Fuit major dolor Adæ, si passus fuisset
in innocentia, 3. q. 46. 6. ad 3.
26 Dolor & tristitia nullo modo sunt in
Deo, 1. q. 20. 1. ad 2.
27 Mater Christi peperit sine dolore & cum
maxima jucunditate, 22. q. 164. 2. ad 3. item
3. q. 35. 6. o.
28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt,
12. q. 59. 3. ad 1. item 3. q. 84. 8. c.
1 Dolus proprie accipitur tantum in malo,
sed abusive in bono, 22. q. 55. 4. ad 1.
2 Dolus principaliter est in verbis, 22. q. 55. 4. ad 2. item 5. c.
3 Fit tripliciter, scilicet corde, ore, &
opere. Sed fraus proprie est tantum in factis,
22. q. 55. 4. ad 2. q. 5. c. q. 121. 3. ad 2.
q. 118. 8. c. ad 2.
Dominatio significat tria, scilicet liberta-
tem rigidam, & inflexibilem gubernationem,
& appetitum, & participationem veri domi-
nii, 1. q. 108. 5. ad 2.
Dominations præcipiunt, potestates ordi-
nant, & principatus dirigunt, 1. q. 108. 5. ad 3.
1 Dominicus: potest prædicari de qualibet
re Christi, non autem de homine Christo, 3.
q. 16. 3. o.
1 Deus est principium & finis, & est rea-
liter Dominus omnium, quia creatura subji-
citur ei realiter, 1. q. 13. 7. ad 5. q. 3. q. 35.
5. c.
2 Dominium convenit Deo realiter ab ære-
no, quoad potestatem, non autem quoad rati-
onem. Sed fundamentum relationis domi-
nii est potestas, 1. q. 13. 7. ad 1. q. 6. &
8. ad 1.
3 Sola creatura rationalis habet dominium
sui actus, 12. q. 1. 2. c. q. 6. 2. ad 2. q. 15.
2. c.
4 Homo est dominus suarum operationum,
per intellectum & voluntatem, 12. q. 1. 1. c.

q. 6. 2. ad 2. item q. 21. 2. c. q. 109. 2.
ad 1. q. 22. q. 158. 2. ad 3.
5 Sumus domini nostrorum actuum, se-
cundum quod possumus hoc, vel illud elige-
re. Ideo non sumus domini appetibilium
finis, 1. q. 82. 1. ad 3.
6 Homo in statu innocentie, habuisset do-
minium super alia animalia imperando & ven-
dendo libere, non autem super angelos, 1. q.
96. 1. 2. o.
7 Nec habuisset dominium servile super
homines, sed dominium liberorum, 1. q. 22.
1. ad 2. q. 96. 4. o. item 22. q. 164. 2. c.
ad 1. q. 189. 6. ad 2.
8 Dominium & prælatio introducta sunt
ex jure humano, 22. q. 10. c. q. 11. 1. 2. c.
9 In simonia transfertur dominium, non
autem in furto, nec in rapina, nec in usu-
ru, 22. q. 78. 3. c. ad 3.
Domus non est unum simpliciter, sed ag-
gregationem. Nec forma ejus quæ est compositio
vel ordo, dat esse & speciem toti, & cul-
libet parti ejus, 1. q. 76. 8. c.
Donatus hereticus rebaptizans est condem-
natus in concilio Toletano, 3. q. 118. 6. c.
8. c.
Donec quandoque significat tempus certum,
quandoque vero tempus infinitum, 3. q. 28.
3. ad 3.
1 Donum est proprium nomen Spiritus
Sancti, 1. q. 38. 2. o.
2 Est nomen personale in divinis, 1. q.
38. 1. o.
3 In nomine doni importatur proprietas
originis Spiritus Sancti quæ est processio, 1.
q. 38. 2. ad 2.
4 Importat distinctionem personalem, se-
cundum quod est alicujus, secundum origi-
nem. Sed Spiritus Sanctus dat se secundum
quod est sui ipsius, 1. q. 38. 1. ad 1.
5 Dicitur tripliciter, scilicet per identita-
tem, secundum originem, & secundum sub-
jectionem. Primo modo convenit essentia Dei,
secundo personis, tertio creaturis tantum, 1.
q. 38. 1. ad 1. q. ad 2. item ad 3.
6 Spiritus Sanctus est ratio omnium dono-
rum Dei, quorum principium est voluntas
Dei, 1. q. 38. 2. o. q. 43. 5. ad 1.
7 Omnia dona sub ratione doni manifes-
tant Spiritum Sanctum. Sed secundum speci-
em doni aliqua dona manifestant filium, ut
sapientia, & scientia, 1. q. 43. 5. ad 1.
8 Dona Spiritus Sancti sunt tantum septem,
scilicet sapientia, intellectus, consilium, for-
titudinis, scientia, pietas, & timor domini, 12.
q. 68. 4. o. q. 22. q. 8. 6. o. q. 45. 2. ad 3.
9 Et numerantur partim secundum digni-
tatem eorum, & partim secundum materias,
12. q. 68. 7. o.

10 Circa materias omnium virtutum oportet
esse aliquid de septem donis, 12. q. 68. 4.
7. c. q. 69. 1. ad 3.
11 Septem dona perficiunt hominem, ut
sequatur motum Dei; virtutes autem perficiunt,
ut sequatur motum rationis, 12. q. 68. 6. q. 69.
6. o. c. q. 22. q. 8. 5. c. item q. 19. 9. c.
q. 52. 1. 3. c. q. 121. 1. c. q. 139. 1. c.
q. 3. q. 7. 3. c. ad 1.
12 Sunt priora virtutibus intellectualibus,
& moralibus, ordine perfectionis, & dignita-
tis, sed e converso ordine generationis, &
dispositionis, 12. q. 68. 8. ad 2.
13 Et sunt dona Spiritus Sancti, secundum
quod charitate informantur. Ideo eis nullus
male utitur, 12. q. 68. 8. ad 3.
14 Excellunt omnes virtutes morales, &
intellectuales, sed excelluntur a virtutibus
theologicis, 12. q. 68. 1. 8. o. q. 69. 1. ad
1. item 22. q. 9. 1. ad 3. q. 19. 9. ad 4.
q. 81. 2. ad 1.
15 Præsupponunt tres virtutes theologicas,
sicut quædam radices, ad quas pertinent, sicut
& earum derivationes, 12. q. 68. 4. ad 3. q.
8. c. ad 3. q. 22. q. 19. 9. ad 4. q. 139.
2. ad 2.
16 Sunt principia virtutum intellectualium,
& moralium, 22. q. 19. 9. ad 4.
17 Omnia septem dona sunt connexa, quia
habens unum habet omnia, & charitatem, &
e converso, 12. q. 68. 5. c. q. 22. q. 19. 9. c.
q. 139. 1. ad 2. item 3. q. 7. 5. ad 3.
18 Sunt in omnibus virtutibus hominis in qui-
bus sunt virtutes, 12. q. 68. 4. 5. 7. c.
19 Triã sunt in parte appetitiva, scilicet
donum fortitudinis, pietatis, & timoris; reli-
quæ vero in parte cognoscitiva, 22. q. 68.
6. c. ad 3.
20 Dona quorum unum dirigit alterum,
combinantur simul, 12. q. 68. 7. ad 4.
21 Sunt habitus in anima, 12. q. 68. 3. o. 3.
22 Sunt necessaria ad finem supernatura-
lem, non autem ad finem naturalem, 12. q. 68.
6. 2. o. q. 3. ad 1. item ad 3.
23 Habent duplices actus, unum in via, &
aliud in patria, 12. q. 68. 6. ad 2.
24 In patria habebunt actus suos circa ea
quæ pertinent ad vitam contemplativam, non
autem circa ea quæ pertinent ad vitam acti-
vã, 12. q. 68. 6. ad 3.
25 Manent in beatis secundum essentiam,
non circa idem nec cum eodem actu, 12. q. 68.
6. o. item 22. q. 8. 7. o. item q. 139. 1. ad 2.
item 3. q. 7. ad 3.
26 Dona Dei secundum diversas rationes
emanant a bonitate, misericordia, liberalita-
te, & justitia, 1. q. 21. 3. c. item 22. q. 31.
1. ad 2. item ad 3.
27 Præcipuum omnium donorum Dei fuit
filius ejus, 12. q. 102. 3. c.

28 Remissio peccatorum est majus donum
Dei, quam innocentia ex parte recipientis, sed
& converso ex parte dati. Ideo penitens magis
tenetur ad gratiarum actiones, quam inno-
cens, 1. q. 20. 4. ad 4. item 22. q. 106. 2. o.
item 3. q. 88. 2. ad 3. q. 89. 2. ad 3.
1 Dormiens quandoque syllogizat, licet
semper cum aliquo errore, 1. q. 84. 8. ad 2.
item 22. q. 154. 5. ad 2.
2 Interdum similitudinibus rerum in hæ-
remus, sicut rebus ipsis, ut patet in dormien-
tibus, 1. q. 118. 5. 5. ad 3. fin. item 22. q. 154.
5. c.
1 Dotes animæ sunt tres, scilicet visio, fructio,
& comprehensio. Et dotes corporis sunt
quatuor, scilicet subtilitas, agilitas, claritas, &
impassibilitas, 1. q. 118. 12. 7. ad 1. q. 3. q.
45. 1. ad 3.
2 Dotes corporis procedunt ex virtute ani-
mæ glorificate, secundum quod anima causat
quatuor in corpore, scilicet esse substantiale,
vires, formas secundarias, scilicet accidentales,
& motum expeditum, 3. q. 28. 2. ad 3. item
q. 45. 2. c.
3 Christus ante resurrectionem non habuit
dotes corporis secundum habitum, sed tantum
actus supernaturaliter, contra Ugonem de Sancto
Viktore, 3. q. 28. 2. ad 3. item q. 45. 1. ad
3. item 2. o. item q. 81. 3. c.
4 Aliquibus donis, quæ à Theologis dotes
appellantur, ornabuntur beati in paradiso, 8. q.
95. 1. o.
5 Beatitude, & dos realiter inter se dispo-
sunt, 8. q. 95. 2. o.
6 Si Christo aliquo modo competat habere
dotes, non ita proprie sicut aliis sanctis com-
petit, cum tamen ea quæ dotes vocantur, ex-
cellentissime ei conveniant, 8. q. 95. 3. c.
7 Dotes proprie non competunt angelis,
sicut & hominibus, sed metaphoricè, 8. q. 95.
4. o.
8 Convenientes tres assignatæ sunt animæ
dotes, scilicet visio, quæ fidei, comprehensio,
quæ spei, fructio quæ charitati respondet, 8. q.
95. 5. c.
9 Dubitatio dicitur dupliciter, scilicet, motus
rationis supra utramque partem contradic-
tionis, cum formidat determinandi alteram
partem ejus, & formidat affectus ad aliquod
terribile sustinendum. Prima non fuit in Chris-
to, sed secunda, non secundum rationem, sed
secundum sensualitatem, 3. q. 118. 4. ad
1. item ad 2.
2 Non potest esse in Deo, nec in angelis, 3.
q. 118. 4. ad 1.
3 Duplex, scilicet infidelitatis, & admira-
tionis. Secunda fuit in Matre Christi, non au-
tem prima, 3. q. 27. 4. ad 2. q. 30. 4. ad 2.
4 Dubia de personis debent in meliorem
partem interpretari determinando, de rebus
G. 3.

autem in partem vtiliorem, supponendo, 22. q. 60. 4. o.

Duellum est illicitum. Et magis conuenit ei ratio fortium, quam iudicium cum ferro candenti. * Iudicia tamen huiusmodi sunt prohibita, quia sunt de occultis, quæ diuino iudicio reservantur, 22. q. 95. 8. ad 3.

Dulcedinem suam à bonis Deus quandoque abscondit, ut eam ardentius querant, 12. q. 112. 5. c.

1 Dulcia est honor, & seruitus debita creaturæ, sed latria est honor, & seruitus debita soli Deo; ideo differunt specie, 22. *quæst.* 103. 3. o.

2 Dulcia sumitur dupliciter, scilicet communitur, ut exhibet reuerentiam omni homini, ratione cuiuscumque excellentiæ; vel proprie, scilicet, tantum ut reuerentiam exhibent serui domino. Prima habet diversas species secundum diuersitatem excellentiæ, ut pietatem, obseruantiam, & huiusmodi; non autem secunda, sed est species obseruantia, quæ est ad omnes dignitate excellentes, 22. q. 103. 3. c. item 4. o.

1 Duo dicitur, quasi habens dualitatem non in alio, sed in seipso, de quo prædicantur duo, 3. q. 17. 1. ad 6.

2 Duo aliquando pro uno accipiuntur, 1. q. 70. 1. c.

3 Unum aliquando habet vim duorum, 1. q. 39. 2. c. ad 4.

1 Duplicitas cordis est aliud ostendere, & aliud intendere, 22. q. 109. 2. ad 4. & q. 111. 3. ad 2.

2 Ut est veritabilis animi ad diuersa, est aliquid consequens ad luxuriam, sicut & inconstantia, 22. q. 53. 6. ad 2.

1 Durationis proferio videtur attendi secundum operationem, magis quam secundum esse, sicut & tempus est numerus motus, 1. q. 10. 1. ad 2. fin.

2 Duratio peccati respondet culpæ ex parte maculæ, & non ex parte actus, 12. *quæst.* 87. 4. ad 3.

3 Non responderet durationi culpæ, nec in iudicio diuino, nec humano, 12. *quæst.* 87. 3. ad 1.

4 Duratio Dei, æternitas, & essentia eius, sunt eadem res, 1. q. 10. 2. o.

Durities est in sacramento Eucharistiæ, sine materia, 3. q. 77. 7. ad 2.

E

1 **E**adem eidem sunt eadem inter se, tunc solum, quando in tertio sunt eadem re, & ratione, 1. q. 28. 3. ad 1.

1 Ebricitas dicitur dupliciter, scilicet defectus rationis ex nimio potu vini, & actus causatus eum. Secunda est peccatum, non autem prima, 22. q. 150. 1. o.

1 Ebricitas nescientis potentiam vitii non est peccatum; scientis autem, sed non creditis inebriari, est peccatum veniale: Aliter vero est peccatum mortale, 12. q. 88. 5. ad 1. o. 22. q. 150. 1. o. o.

3 Dans vinum prono ad ebrietatem scienter peccat, 22. q. 150. 1. ad 2.

4 Ebricitas est species gulæ, diuisa contra commensationes, 22. q. 150. 1. c.

5 Non est gravissimum peccatum, 22. q. 150. 3. c.

6 Voluntaria in sua causa non excusatur totaliter à peccato, nec totaliter excusatur sequens peccatum, 12. q. 77. 7. c. ad 3.

7 * Ebricitas sine peccato tollit totam culpam actus sequentis, sicut forte accidit de Loth, & Noe, 22. q. 150. 1. 4. c.

8 Loth culpandus est, non quantum ille incestus, sed quantum ebrietate meruit, 22. q. 150. 4. c. fin.

9 Ebricitas cum peccato diminit culpam actus sequentis, in quantum diminit voluntarium, 12. q. 76. 4. ad 2. item ad 4. item 22. q. 150. 4. o.

10 Vitium contrarium ebrietati est peccatum, scilicet abstinere à vino, in magnum gravamen nature scienter. Et caret nomine, 22. q. 150. 1. ad 3.

11 * Ebricitas homicida meretur duplices maledictiones, propter duplex peccatum. Vel secundum legem Pitaci, qui id sua lege sancivit, non respiciendo ebrios veniam, sed utilitatem, contra quam ebrios peccat, 12. q. 76. 4. ad 4. & 22. q. 150. 4. ad 1.

1 Ecclesia dicitur dupliciter, scilicet militans, & triumphans, 3. q. 68. 9. o.

2 Corpus Ecclesiæ mysticum consistit ex hominibus, & Angelis, ex viatoribus, & beatis, 3. q. 84. c. ad 2.

3 Una est Ecclesia omnium fidelium novi, & veteris testamenti. Nec synagoga fuit concubina, sed vera sponsa, & uxor Christi, 3. q. 80. 3. ad 3.

4 Decor Ecclesiæ principaliter consistit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, in quantum ab interiori decore proceduntur, vel ipsum conservant, 12. q. 101. 2. c. ad 3.

5 Ecclesia potest condere legem in pertinentibus ad cultum Dei, & ad subiectionem infidelium, & rerum suarum, 22. q. 100. 10. c. item q. 66. 8. ad 2.

6 Solus Christus fundavit Ecclesiam, eorum ministerium commisit Petro, & successoribus eius, in ædificationem, & non in destructionem, 22. q. 88. 12. ad 2.

7 Nullus prohibetur ingredi Ecclesiam, & audire verbum Dei usque ad missam cathedram, 3. q. 83. 4. ad 4.

8 In casu necessitatis licet vendere aut emere

re terram, ubi quondam fuit Ecclesia, 22. q. 100. 4. ad 1. o. & ad 2. o. ad 3.

1 Ecclesiasticus liber pertinet ad legem veterem, 22. q. 16. 1. ad 5.

2 Ecclesiasticus liber non computatur inter Canonicas Scripturas apud Hebræos, 1. q. 89. 8. ad 2.

Eclipsis apparet in Passione Christi fuit quintupliciter miraculosa, scilicet primo, quia secundo Dionys. & Astrologos naturalis eclipsis Solis, per interpositionem Lune, numquam accidit, nisi tempore conjunctionis Solis, & Lunæ, quæ tunc non fuit. Secundo, quia cum circa horam sextam Luna fuisset simul cum Sole in medio Cæli, in vespere apparuit in suo loco, id est, in oriente opposita Soli. Tertio, quia tunc Luna jam pertransierat Solem, & distabat quasi per medietatem circuli, in oppositione existens. Quarto, quia tunc Luna miraculose ab oriente versus occidentem rediens, non pertransiit Solem, ut esset eo occidentior; sed postquam pervenit ad terminum solis, reversa est versus orientem. Quinto, quia secundum Chryostomum, tribus horis tunc tenebræ remanserunt, cum eclipsis Solis in momento pertransisset, 3. *quæst.* 44. 2. ad 2.

2 Educi de potentia, est fieri in actu, quod prius erat in potentia; & dependet à materia, & fit per agens naturale, 1. q. 90. 2. ad 2.

1 Quilibet effectus Dei est æqualiter à tota Trinitate, 1. q. 32. 1. c. item 3. q. 23. 2. c.

2 Omnis effectus representat aliquam causam suam, 1. q. 45. 7. c.

3 Nullus effectus est species suæ causæ, 22. q. 110. 1. c. fin. item ad 3.

4 Omne signum corporale est effectus signati, vel procedit ab eadem causa, 22. *quæst.* 95. 5. c.

5 Effectus positivus prior est effectu privato, ordine formæ, sed ordine materiæ est e converso, 3. q. 62. 6. ad 3. & q. 70. 4. c.

6 Impossibile est quod illud quod est per accidens, sit effectus per se alicuius virtutis cælestis, vel alterius agentis naturalis, 1. q. 116. 1. c. item 22. q. 95. 5. c.

1 Ægritudo non est pura privatio, sed dicitur humores inordinate dispositos, 12. q. 82. 1. ad 1.

2 Non est æqualiter in omnibus, sicut nec causa eius, 12. q. 82. 4. ad 2.

1 Electio pertinet determinate ad unam potentiam, scilicet ad voluntatem, 1. q. 83. 3. c.

2 Electionem rectam agit sola virtus, quæ est in parte appetitiva, 12. *quæst.* 58. 1. ad 2. item 4. c.

3 Electio sequitur inquisitionem, in hominibus tantum, 1. q. 22. 1. ad 1. item q. 59. 3. ad 1. item q. 62. 2. ad 1. item 3. q. 80. 4. ad 2. & q. 34. 2. ad 2.

4 Est tantum de possibili, 12. q. 13. 5. o.

5 Non est de ultimo fine, sed tantum de illis, quæ sunt ad finem, 1. q. 82. 1. ad 3. & 12. q. 13. 3. o. item 4. c. & 22. q. 24. 1. ad 3. item q. 33. 1. ad 2. item q. 47. 1. ad 2. item 3. q. 18. 4. c.

6 Est tantum de actibus humanis, vel de alta re cum actu humano, 12. *quæst.* 13. 4. o. item 5. c.

7 Ad bonam electionem requiruntur duo, scilicet intentio debiti finis per virtutes morales, & recta præceptio eorum quæ sunt ad finem per prudentiam, 12. q. 56. 4. ad 4. item q. 57. 5. c. item q. 38. 4. c. item 22. q. 47. 1. ad 2. item q. 54. 2. c.

8 Intentio, & electio differunt, quia prima est respectu finis, secunda vero est eorum quæ sunt ad finem, 12. q. 13. 4. c.

9 Iudicium liberi arbitrii est actus electionis, 1. q. 83. 3. ad 2.

10 Homo nihil eligit de necessitate, sed libere, 1. *quæst.* 115. 4. c. item 12. q. 13. 6. c. item 22. q. 104. 1. c.

11 Homo est liberi arbitrii in eligendo, non autem in prosequendo respectu omnium, 1. q. 83. 1. ad 4.

12 Electio conuenit Christo, 3. q. 11. 3. ad 1. item q. 18. 4. c. & q. 34. 2. ad 2.

13 Conuenit Deo respectu creaturarum, non autem respectu sui, 3. *quæst.* 18. 4. ad 1. item ad 2.

14 Electio Dei est etiam non entium, non autem nostra, 1. q. 23. 4. o. item q. 24. 1. c.

15 Quos Deus ad aliquid eligit, ita præparat, & disponit, ut idonei sint ad illud, 3. q. 27. 4. c.

16 Dilectio Dei est prior electione, sed in creaturis est e converso, 1. q. 23. 4. c. ad 2.

17 Omnes prædestinati sunt electi à Deo, & electi, 1. q. 23. 4. o. item q. 24. 1. c.

18 Electio Dei præcedit prædestinationem, quia prædestinatio Dei est actus voluntatis absolute consequens ordinem electionis, 1. q. 23. 4. c. ad 2.

19 Electio ad prælationem sufficit quod nihil inventat in se, per quod ei fiat illicitum illud officium, 22. q. 185. 3. c.

20 In foro contentioso sufficit quod electus sit bonus. Sed in foro conscientie requiritur quod sit optimus, vel simpliciter, vel ad regimen, 22. *quæst.* 63. 2. c. ad 3. item *quæst.* 185. 3. o.

21 Electus de gremio Ecclesiæ, ut in pluribus consuevit esse utilior ad bonum commune, quia magis diligit Ecclesiam, in qua nutritus est, 22. q. 63. 2. ad 4.

22 Prælatus non eligitur quasi in hereditatem, sed ut dispensator. Ideo non oportet eligi propinquiores, 22. *quæst.* 63. 1. c. 2. ad 1.